

MÜSLÜMANLARIN KURTULUŞUNUN REÇETESİ İSLÂM'DIR

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm

Bismillâhirrahmânirrahîm

el-Hamdülillâhi hakka hamdih. Nahmeduhû bi cemî'i mehâmidih lehu'l-hamdü kemâ yenbeğî li-kemâli vechihi ve li-azîmi sultânih. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhi sey-yidinâ ve senedinâ ve mededinâ tâc-i ru'ûsinâ ve tabîb-i kulûbinâ ve üsvetine'l-haseneti Muhammedini'l-Mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ.

Emmâ ba'd:

Fe-kâle'llahu teâlâ fî kitâbihi'l-mübîn:

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm *Bis-*
millâhirrahmânirrahîm

İnne'd-dîne indellâhi'l-İslâm.

Ve kâle Teâlâ Bismillâhirrahmânirrahîm.

Ve men yebteğî gayre'l-İslâmi dînen fe-len yukbele minhu.

Sadakallâhu'l-azîm.

Çok değerli, çok sevgili Hâlıkımız *Tebâre-ke* ve *Teâlâ* hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Mevlâ-yı Mûteâlimiz, Resûl-i Edîbi'ni ziyaretinizi kabul eylesin. Makbul ve mebrur, sebab-i fevz-i felâh ve

vesile-i duhûl-i cennet olacak bir güzel hac yapmayı sizlere ve bizlere nasip eylesin.

Allahu Teâlâ hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'inde;

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾

İnne'd-dîne indellâhi'l-İslâm¹ buyuruyor.

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ﴾

Ve men yebteği ğayra'l-islâmi dînen felen yukbele minhu² buyuruyor.

Kâinatı yaratan, bizi yaşatan, nimetlerine mazhar eden, yaşamımızın arkasından öldürecek olan, öldükten sonra diriltecek, dirilttikten sonra da bu dünyada yaptıklarımızdan bize hesap soracak olan; sevdiği kullarını mükâfâtlandırarak, âsî kullarını da cezalandıracak olan Allahu Teâlâ hazretleri biz kullarına razı olduğu yegâne dinin İslâm olduğunu bildiriyor. Herhangi bir şahıs İslâm'dan başka bir din edinmeye yeltenirse, saparsa; çalışması bir ubûdiyyet olduğu halde, Allah'a bir ibadet şekli olduğu halde başka bir dini Rabbü'l-

¹ 3/Âl-i İmrân, 19

² 3/Âl-i İmrân, 85

âlemîn'in kabul etmeyeceğini Kur'ân-ı Kerîm'in bu âyeti bildiriyor. Elhamdülillah ki en büyük nimeti olan Hak yolda bulunmak, sağlam inanca sahip olmak ve razı olduğu dinin mensubu olmak şerefini bizlere bahşetmiş.

Bu dinin önemli ibadetlerinden birisi olan, ömre değecek olan, ömürde bir defa birçok kimsenin eline ancak fırsat düşebilecek olan çok müstesna bir ibadeti yapmaya Rab-bimiz nasip eylemiş. Buralara kadar gelmeye muvaffak eylemiş. Hamd ü senâlar olsun. Şük-rünü ödemekten aciziz. Sayılamayacak nimet-leri içindeyiz. Oturuşumuz kalkışımız yattığı-mız yediğimiz hepsi çeşit çeşit türlü türlü ni-metler... Hamd ü senâlar olsun. Celâl-i vechi-ne layık ve saltanatının azametine münasip hamd ü senâlar ve şükürler olsun.

Dünya üzerinde çok inançlar var. Bize de bu yakın zamanda muhtelif kültürlerin yaşadığı bölgeleri gezmek nasip oldu. Avustralya'da bir müddet kaldım. Avustralya kültür politika-sı olarak *polycultural* bir yol benimsemiş, yani muhtelif kültürlere mensup insanlara hür-metkâr. Hepsine hayat hakkı tanımış. Baskı yapmıyor. Herkes kendi inancına göre yaşıyor.

Bizim müslüman kardeşlerimiz sarıkla cübbeyle dolaşıyorlar. İsteyen çarşafı dolaşıyor. Hindular mâbet yapmışlar.

Tabii çok kuvvetli bir şekilde teşkilatlanmış, her türlü sosyal tesisleriyle muazzam bir hıristiyan müessesesi, hıristiyanlık din müessesesi var. Oradan buraya gelirken dedik ki; “Paramız bir İslâm ülkesine gitsin, biletlerimizi Malezya Hava Yolları’ndan alın! Singapur’da kalmayalım da Kuala Lumpur’da kalalım.” İsbet olmuş. Kuala Lumpur’da iki gün kaldık ve Malezyalı kardeşlerimizi gördük.

Malezyalı kardeşlerimiz sanki Güneydoğu Asya’da, Türkler’in Anadolu’da Balkanlar’da yaptığını yapıyorlar. Müşabih iki millet. İslâm’a hadim, müslümanlara himayekâr, hâmi bir millet. Nerede bir mazlum toplum varsa müslümanlardan onlara kucak açıyorlar, yardım elini uzatıyorlar. Yüzlerinden tebesüm eksik olmuyor. Haccı kaliteli yapmak için güzel sistem kurmuşlar. Hacılarını güzel eğitiyorlar. Son derece temiz insanlar. İbadethaneleri çok temiz. İbadetleri çok sakin ve çok huzurlu. Kıraatleri son derece tatlı. Memnun olduk. Elhamdülillah.

Öğrendik ki dünyada çok kardeşimiz varmış. Yıllar yılı Vietnam Savaşı diye duyuyorduk. Ama Vietnam'da çok fazla miktarda müslüman olduğunu bilmiyorduk. Kurşunların bazılarının müslüman kardeşlerimize gittiğinden haberimiz yoktu. Laos'ta Tayland'da müslüman kardeşlerimiz olduğunu duyduk. Çinli şahısların bazılarının müslüman olduğunu gördük.

Dünyada çok insan var, çok kültür ve çok inanç var. Ama Allah'ın razı olduğu din İslâm. Ve Rabbü'l-âlemîn'in bize bahşettiği sayısız nimetler; göz nimeti, sıhhat nimeti, akıl nimeti, yediklerimiz içtiklerimiz, giydiklerimiz, cebimizdekiler, çevremizdekiler, mallarımız mülklerimiz... Bunların hepsinin üstündeki en büyük nimet; İslâm oluşumuz, müslüman oluşumuz, elhamdülillah müslüman olmak nimeti!

Bize bu dini tebliğ eden Rabbü'l-âlemîn'in ismini ismiyle yazdığı, Süleyman Çelebi merhumun tatlı ifadesiyle;

Bile yazdım adım ile adını

diye hitap ettiği Habîb-i Edîbi'nin şehrindeyiz. Medine-i Münevvere'sindeyiz. Ayak basıp cevlan ettiği yerde biz de ayak basıp

cevlan ediyoruz. Namaz kıldığı yerlerde biz de namaz kılıyoruz. Secde ettiği yerlerde biz de secde ediyoruz. Bir âşık-ı sâdık kardeşimiz daha önceki senelerde otobüsle gelmiş. Bütün otobüsteki kardeşlerini ağlatmış. Medine'ye gelince otobüsün kapısı açılır açılmaz atlamış aşağıya. “Acaba Resûlullah buraya ayağını bastı mı ki yâ Rabbi!..” diye toprakları öpüyormuş, yüzünü gözünü sürüyormuş. Bir taraftan ağlıyormuş. Tabii duygulandırmış, ötekileri de ağlatmış. Böyle güzel bir diyardayız.

Merhum Urfalı Nâbî meşhur, dindar şairimiz, Osmanlı şairi;

Sakın sû-i edebden kûy-i mahbûb-ı Hüdâ'dır bu

diyor şiirinde. “Allah’ın sevgili kulunun beldesidir. Sû-i edepte bulunmaktan, edebe mugayir davranışta bulunmaktan aman kendini kolla, sakın!” diye bildiriyor.

Tefevvük-kerde-i arş-ı Cenâb-ı Kibriyâ'dır bu

Yani öyle kıymetli bir yer ki Allah’ın sevgilisinin medfeni olduğu için, mahall-i defni olduğu için; Arş-ı Muallâ’dan daha muazzez olduğunu beyan ediyor. Böyle bir yerdeyiz. Böyle bir dine sahibiz. Böyle güzel bir diyar-

dayız. Şöyle güzel bir ibadet yolu üzereyiz. Hamd ü senâlar olsun. Rabbü'l-âlemîn'e çok şükür.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Kur'ân-ı Kerîm'de Rabbü'l-âlemîn buyuruyor ki;

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾

*Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîne.*³ “Ey Habîb-i Edîbim! Ben seni âlemlere rahmet olarak gönderdim, başka bir sebeple değil. Rahmetimin tecellisi olarak seni gönderdim.” buyuruyor.

Rahmet ne demek?

Türkçe'de rahmet deyince daha başka mefhumlar zihnimize canlanıyor. Daha başka kavramlar geliyor hatırıma. Rahmet Arapça'da “acımak, merhamet” demek.

“Ey Habîb-i Edîbim! Ben seni âlemlere acıdığım için gönderdim. Acıdım da âlemlere, insanlığa; onun için seni gönderdim. Doğru yolu bulsunlar, diye gönderdim. Rızama ersinler, diye gönderdim. Âsî ve mücrim olarak gelip de cezama uğramasınlar, cehennemde

³ 21/Enbiyâ, 107

yanmasınlar diye gönderdim.” demek. “Senin yoluna sımsıkı sarılınsınlar, senin izinden gitsinler de ikramıma, ihsanıma ersinler diye gönderdim.” demek.

“Acıdığım için gönderdim, merhamet ettiğim için gönderdim.” buyuruyor. Bu merhamet bize acımasından; Allah’ın merhametinden bize gönderilmiş olan, bizi ikaz etmek üzere beşîr ve nezîr olarak gönderilmiş olan bu Peygamberin tebliğ ettiği din İslâm!

Bu cümle ne demek?

Hani bazı kimseler çıkıyor da; “Ben Kur’an’ı tanırım, başka bir şey tanımam. Kur’an bana yeter...” Sanki hadisi elinin tersiyle itiyormuş gibi, sünnet-i seniyyeyi kabul etmiyormuş gibi!

Peki, Kur’ân-ı Kerîm’i sana tebliğ eden kim? Kur’ân-ı Kerîm kime nâzil oldu da kim sana okudu öğretti?

Habîb-i Hüdâ, Muhammed-i Mustafâ *aleyhi efdalü’s-salavâti ve ekmelü’t-tahiyât ve’t-teslimât!* Kur’an da ondan dinî bilgilerimiz de ondan! Yani her şeyimiz ondan! Yani hem dünya rahatımızın hem âhiret saadetimizin vesilesi olan bir kaynağın yanındayız. Ayağının ucundayız. Huzurundayız. Öyle büyükler

gelmiş ki bu diyarlara Resûlullah'ın bastığı yere ayakkabıyla basılır mı diye ayakkabılarını çıkartmışlar. Sokaklarda öyle gezmişler. Öyle büyükler gelmiş ki bu civarda, abdest tazelememişler. Çok uzaklara gitmişler. Abdest alıp abdestli gelmişler. Öyle müeddeb insanlar yaşamış ki yüksek sesle konuşmamışlar. Çünkü;

﴿لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ﴾

Bismillâhirrahmânirrahîm.

*Lâ terfa'û asvâteküm fevka savti'n-Nebîyyi.*⁴ “Resûlullah'ın sesinden daha yüksek konuşmayın, daha dik konuşmayın! Bangır bangır bağırarak konuşmayın!” diye âyet-i kerîme olduğu için ve Resûlullah'ın huzurunu çok kuvvetli hissettikleri için yüksek sesle konuşmamışlar. Sakin sakin konuşmuşla, fıs fıs konuşmuşlar. Öyle bir yerdeyiz. Tüm âdâbın takınılacağı, saraylar sarayı bir yerdeyiz. Hani insan bir yüksek yere çağrılrsa hani bastığı yere sakınır, söylediği söze dikkat eder. Bir emîrin sarayına çağrılrsa usul nedir âdâb nedir diye göz ucuyla etrafındaki insanlara bakar. Bir

⁴ 49/Hucurât, 2

sofraya otursa nasıl yiyorlar, ne yapıyorlar diye dikkat eder. Saraylar sarayı bir beldedeyiz. Öyle bir yerde bulunuyoruz.

Onun için hem çok şükretmemiz lazım hem de mekânın ve makamın azametini idrak etmemiz lazım. İbadeti öyle yapmamız lazım. Çünkü bulanlar buldukları mazhariyetleri edeple bulmuşlardır. Mahrum kalanlar edepsizliklerinden dolayı mahrumiyete uğramışlardır.

Bî-edeb mahrûm geşt ez lutf-i Rab

Edepsiz, Rabbü'l-âlemîn'in lütfundan mahrum kalır. Her şeyin âdâbı vardır. Oturmanın âdâbı, konuşmanın âdâbı, ibadetin âdâbı, selamın âdâbı, namazın abdestin âdâbı, tilavet-i Kur'an'ın âdâbı, Allah'a ibadet etmenin âdâbı, Resûlullah'a ümmetlik yapmanın âdâbı, hocaya karşı âdâb, babaya karşı âdâb, anneye karşı âdâb, ihvana kardeşlere karşı âdâb... Hayatın tadı bu âdâbdadır, edeptedir, zarafettedir. Mükâfat da böyle elde edilir.

[Mehmed Zahid Kotku] *Rahmetullahi aleyh* cennet-mekân Hocamız'ın kapısında, odasında, başının ucunda asılı bir levha vardı. Tabii başının ucuna astıran kendisi. Kocaman

70'e 50 veya 60'a 80 ebatlı koca bir levha! Meşhur Hattat Abdulkâdir Efendi tertip etmiş, güzel bir tertip: "Edeb yâ Hû!" levhası vardı. Başucunda dururdu. Kendisi de onu çok tavsiye ederdi. Rabbimiz bize şu belde-i muazzamanın şu Medine-i Münevvere'nin âdâbına güzel uymayı nasip etsin. O zaman fütuhât olur. O zaman füyuzât olur. O zaman insan muradına nâil olur.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Geçen gün ikindi namazında yanımda birisi oturuyordu. Selamlaştık, konuştuk. İktisat profesörüymüş. İranlı, Şirazlı'yymış. Farsça konuştuk. Ben *Gülistân*'ı okuduğumu söyledim. *Gülistân*'dan okuduk filan. Bana sordu:

"Aziz dost! Sen bir profesörmüşsün. Ben de aynı zamanda üniversitede dekanım, rektörüm." dedi. -Artık hangisini kastetti bilmiyorum. Yani yüksek bir mevkiim var dedi.- "Burada Resûlullah'ın huzurundayız. Onun mescidindeyiz. Şu müslümanların kurtuluşu nasıl olacak? Ne dersin? Reyin nedir, fikrin nedir?" dedi bana.

a. Kurtuluşun Reçetesi İslam'dır

Muhterem kardeşlerim!

Müslümanların kurtuluşunun reçetesi İslâm'dır, İslâm zaten reçetedir!

İslâm zaten dertlerin devasıdır. Reçete olduğu için, Allah âlemlere rahmet ettiği için merhamet ettiği için İslâm'ı göndermiştir. Hem dünya saadetini bulsunlar, huzura ersinler diye diye göndermiştir, nizamı bulsunlar diye göndermiştir hem âhîret mutluluğunu kazansınlar, cennete girsinler, cemâlullahı ersinler diye gönderilmiştir. Onun için en güzel nizam İslâm'dır. En şifalı ilaç İslâm'dır. Bizim bütün problemlerimizin devası İslâm'dır ama İslâm'ı bilmiyor. Ümmet-i Muhammed İslâm'ı bilmiyor. Sizler de bilmiyorsunuz biz de bilmiyoruz. Siz de bilmiyorsunuz biz de bilmiyoruz. Buraya toplanan kardeşlerimizin çoğu da bilmiyor.

İslâm, bizim bilgilerimizden çok daha yukarda, çok daha yüksekte! Biz bundan kimimiz bir bardak almışız. Kimimiz bir yudum almışız. Kimimiz bir testi almışız... Ama İslâm bir derya ise çok azını almışız. Çaresi ve o iktisat profesörünün bana sorduğu mânasıyla İslâm ümmetinin kurtuluşunun çaresi İslâm'ı iyi öğrenmektir. İlimdir. Öğrenmek de bilgi demek olduğu için kurtuluşun yolu ilimdir.

Tayland, Malezya, Hindistan, Pakistan, Endonezya, Avustralya'daki muhtelif camiler, Türkiye, Suriye, Mısır vs. muhtelif kültürlere mensup, millî kültürlere mensup, mahallî kültürlere mensup müslümanların durumlarına bakıyoruz. İlimden mahrumlar. İslâmî bilgiden derece derece mahrum. Birisi benim omzumun başında, yanımda. Dedi;

Yâ ehî. "Ey kardeş!" Lâ tûsellim me'a'l-imâm. "İmamla beraber selam verme." dedi.

es-Selâmu aleyküm deyince ben de *es-Selâmu aleyküm* diyorum. İmamla beraber yapıyorum. Onlar duruyorlar. İmam iki selâmı bitirdikten sonra selam veriyorlar. Dedim ki;

"Biz imama selamda da tam ittibâ ederiz. Fevren, derhal ittibâ ederiz. Bekleyip ondan sonra yapmayız. Bizim kanaatimiz mezhebimiz icabıdır."

İzâ selleme'l-imâmü fe-sellim. "İmam selam verdi mi sen de selam ver." "Bu *fe*'yi biz 'fevren, hemen, derhal' mânasına anlıyoruz. Onun için büyüklerimiz böyle söylemiş ondan yapıyoruz." dedik.

Emr-i mâruf nehy-i münker de ilimle olur. Birisine bir nasihat edeceksiniz. Ama İslâm'ı bilmezseniz yanlış nasihat edersiniz. Kusur

gibi gördüğünüz şey kusur olmayabilir. Normal olur. Ama siz onu kusur sanırsınız. O kusur sanıyor mesela ama; “Biz Hanefî’yiz.” dedim. Bizim Hanefîler’de imama her bakımdan uyulur.

Onlar ayaklarını açarlar. Bizim mezhebimizde iki ayağın arasına bir ayak sığacak kadar bir tarzda durulur. Büyüklerimiz böyle söylemişler.

Yine Mescid-i Nebevî’de geçen sene yaşlı bir zatın yanında Kur’ân-ı Kerîm okuyordum, secde âyeti geldi. Kur’ân-ı Kerîm’i kapattım, koydum, kalktım. Secdeye vardım. “Fesubhanallah!” dedi bana. Kalın sesli kocaman bir zât-ı muhterem; yaşlı, 80’lik filan var. “Fesubhanallah!” dedi, şaşırıldı. Arapça olarak; “Ne lüzum var kalkmaya, kalkmaya ne lüzum var? Oturduğun yerden Kur’ân-ı Kerîm elinde, secdeye varırsın olur biter.” dedi.

Ama bizim kitaplarımızda ilmihâlimizde müstehâb diyor. Efendimiz’in sünneti ve kemâl şekli, kemâl derecesi böyle; kalkıp secdeyi o tarzda yapmak daha güzel. Sonra, fazla da zamanım yoktu. O zat da baktım muhterem, oturaklı bir kimse. Ben mütebessim bir şekilde cevap da vermedim. Sonra kendisi

biraz anladı; “Neredensiniz?” dedi. Bana karşı yumuşadı.

Kardeşlerimizi takip ediyorum. Uçağa biniyoruz. Medine-i Münevvere’ye geliyoruz. Cidde’den uçağa bindik. Medine-i Münevvere’ye geliyoruz. Siyah olsun beyaz olsun, Afrikalı olsun Ortadoğulu olsun; bunlar bizim kardeşlerimiz dindaşlarımız.

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾

İnneme’l-mü’minûne ihvetün. ⁵

Kardeş bunlar, biz birbirimizin kardeşiyiz. Nizamı bilmiyor. Gelmiş, bizim iki koltuğa oturmuş. Numaralar benim numaram. Ama ikisi oturmuş. Sakallı, kavuklu, Afrikalı bir kardeş; “Sen başka yere otur.” dedi. “Burası bizim yerimiz.” dedim. “Başka yere otur.” dedi. İyi otururum bir şey değil. En arka sıraya otururum. Mahsuru yok ama şimdi benden sonra bir başkası gelir. En arka sıra onundur. Bu sefer; “Sen yanlış yere oturmuşsun, kalk buradan!” der. Nizamı bozmuş olurum. Şimdi kendisi nizamı bozdu. Bana da nizamı bozdu. Tabii başına geldiler. Ben arka

⁵ 49/Hucurât, 10

sırada bir yere ama hostesin gösterdiği bir yere oturdum. Dedim ki; “Ne yapmam lazım?”

Geldi ilk önce söyledi. “Kalkmıyorum yerimden.” dedi. 4-5 kişi olduğu için kabadayı! “Kalkmıyorum yerimden.” dedi. “Peki.” Bekliyorum ben. “Şöyle oturmaz mısınız?” dedi. “Nere olsa otururum.” dedim. Biz arkaya oturduk. Tabii başkaları geldi. Onların da yerleri işgal edilmiş. Tekrar başına geldiler. Söylediler. Bir tanesi kalktı ötekisi kalkmadı.

Şimdi bu bir kültürdür. Bu bir edeptir. Kimsenin hukukuna tecavüz etmemek ve nizamı ihlal etmemek. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki;

«سَوُّوا صُفُوفَكُمْ، فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصُّفُوفِ مِنْ إِقَامَةِ

الصَّلَاةِ»

Sevvû sufûfeküm fe inne tesviyete's-sufûfi min ikâmeti's-salâti.

Sevvû sufûfeküm. “Saflarınızı muntazam yapınız.” *Fe-inne tesviyete sufûf min ikâmeti's-salâh.* “Çünkü safın muntazam olması namazın hakkıyla kılınmasının şartlarından-
dır.”

Allah *celle celâlüh* Kur'ân-ı Kerîm'inde *Sallû salâh*, “Namaz kılın!” buyurmuyor.

Ne buyuruyor?

Ekîmû's-salâh. “Namazı dosdoğru kılın!” diyebiliriz, “Namazı güzel kılın! Âdâbıyla usulüyle, âdâbına riayet ederek kılın!” demek. Muntazam olması da namazın âdâbındandır.

Peygamber Efendimiz niye bunu bu kadar söylemiş, ikaz etmiş, safların arasına girmiş düzeltmiş? Şekilden öze doğru insanlar etkilenirler. Şekil, içine doğru insanları etkiler. Onun için müslümanlar intizama alışsınlar diye. Sonra, hepimizin bildiği bir husus:

«النَّظَافَةُ مِنَ الْإِيمَانِ»

en-Nezâfetü mine'l-îmân. “Temizlik imandandır.”

İnsanın elbisesi üstü başı eski olabilir, yamalı olabilir ama temizlik imandandır. Tertemiz olacak, pis olmayacak. Hadesten taharet, necasetten taharet olacak. Buna benzer şeyler.

Bir arkadaşım diyor ki; “Hocam bizim bir binamız var. O binada oturan Mısırlı bir aile var. Babaları *üstâz*, yani profesör. Kendileri

münevver... Ama evleri nazif değil temiz değil. Kokudan giremezsiniz. Oturulmaz.” diyor.

Bu misallerle şunları anlatmak istiyorum: İslâm güzel ama biz İslâm’ın güzelliğini uygulamıyoruz. Uygulamayınca da çirkin sahneler çıkıyor ortaya. Çirkinlikler, çirkin noktalar çıkıyor. “Çıksın. Öyle de olur böyle de olur...” diyebilirsiniz ama başka milletler bu düzensizliklere razı olmadıklarından, muntazam çalıştıklarından bu sefer onlar ileriye gidiyor.

Asırların, yılların biriktirdiği ihmaller ve gerilikler sonradan medeniyet farkı olarak karşımıza geliyor ve maalesef bir gayrimüslim ülke bir müslüman ülkeden daha ileri oluyor. Daha temiz oluyor. Daha müreffeh oluyor. İnsanına daha iyi hizmet eden, insanın mutluluğu için çalışan, daha çok hayır yapan bir millet oluyor.

Mesela Avustralya’da -tabii dost veya düşman ama insan gördüğünü söyleyecek- aç insan yok. İki dolara koyun! Et, pirzola, kıy- ma, köfte, biftek vs. en basit! Fırından ekmek alır gibi ucuz bir şey. Süt öyle.

Su; Avustralya, yağışı öyle çok olan bir yer değil ama her vadiye bir duvar çekmişler. Su sıkıntısı yok. Her evde banyo var. Hatta -

çok beğendiğim bir sistem- yatak odalarına, ebeveyn yatak odalarına özel lavabo, duş yeri, yüznumara yapmışlar.

Bizim eski ecdadımızın yaptığı şeyler bunlar. Yatak odasında eskiden böyle bir gusülhane olurdu. Su ihtiyacını karşılamışlar. Gıda ihtiyacını karşılamışlar. Herkesin Türkiye'deki en zenginlerin sahip olduğu şekilde bahçeli bir evi var. 700-800 metrekare, ağaçlık bahçelik bir güzel evi var.

Sonra yoksula hizmet imkânları var. Hastaya bakma imkânları var. Parasız çalışmadığı zaman para verme imkânları var. Sonra yolları muntazam. Şehirleri temiz. İmkânları müsait...

Bizden beklenen, biz müslümanlardan umulan, beklenen şey onlarda var. Bizim diyarlarımız, görün şu Medine-i Münevvere'nin sokaklarını, imkânlarını; Mescid-i Saadet! Tabii önümüzdeki yıllarda daha güzel olacak belki ama... Temizlemek için harıl harıl çalışıyorlar. Ama gelen insanların nasıl abdest aldıklarını, nasıl davrandıklarını mescidin dışına çıktıkları zaman görüyorsunuz.

İşte bu farklar büyüyerek büyüyerek gayrimüslim ülkeler daha ileriye gitmiş. İlim ka-

deme kademe ilerleyerek ilerlemiş. Yükselmiş, insanlığın hizmetine girmiş. Daha doğrusu kendi hizmetlerine girmiş. Sonra biz mağdur duruma düşmüşüz. Alt edilen mağlup duruma düşmüşüz. Ve acı bir manzara! Onların esiri olmak, onlara muhtaç olmak, onların hizmetçisi olmak durumuna düşmüşüz. Onun için Medine-i Münevvere’de en önemli noktalardan birisi; burası bir sergi!

Dinimizin tüm ibadetleri güzel. Fakat hac ibadetinin güzelliğini burada gözlerinizin önünde görüyorsunuz. Dünyanın bütün insanlarından numuneleri sizin gözünüzün önüne getiriyor hac. Her türlü insanı görüyorsunuz. Yanımdakine, akşam namazını kıldığımız şahsa sordum, “Zenzibar adasındanı.” dedi. Gündüz bir başkasına sordum, “Senegalli’yim.” dedi. Evvelki gün birisiyle konuştum, “İranlı’yım.” dedi. Adını bilmediğimiz ülkelerden insanlarla karşı karşıya geliyoruz. Bir ibret sahnesi ve bunlar bizim kardeşlerimiz. Tabii biz bunlarla tanışacağız. Bizim bunlarla ziyaretleşmemiz lazım. Bunlarla alakalarımızın kuvvetlenmesi lazım. Bunlarla ticaretimizin gelişmesi lazım. Bizim bunlarla yardımlaşmamızın gelişmesi lazım.

Mesela öyle ülkeler var ki insanlar aç. Ölüyor. Öyle insanlar var ki mahsul toplanmıyor, çürüyor. Öyle ülkeler var ki, bana söylediler, şeftalinin kilosu 60 bin liraya geliyormuş. Ama bizim Bursa şeftalisi ağacından toplanmıyor, dibinde çürüyor. Öyle ülke varmış ki zeytin diye bir şey bilmiyor.

İçinizde tüccar olanlara müjde!

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki;

«التَّاجِرُ الْأَمِينُ الصَّدُوقُ الْمُسْلِمُ مَعَ الشُّهَدَاءِ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ. هَكَه، هَب، عَنِ ابْنِ عُمَرَ.»

et-Tâcirü's-sadûku'l-emînü'l-müslimü me'a's-şühedâi yevme'l-kıyâmeti. “Doğru sözlü, güvenilir, dürüst bir tüccar, kıyamet gününde şehitlerle beraber olacak.”

Bir başka hadîs-i şerifte;

«التَّاجِرُ الْأَمِينُ الصَّدُوقُ الْمُسْلِمُ مَعَ الشُّهَدَاءِ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ. هَكَه، هَب، عَنِ ابْنِ عُمَرَ.»

et-Tâcirü'l-emînü's-sadûku'l-müslimü me'a'n-nebiyyîne ve's-sıddîkîne ve's-şühedâ.

“Kıyamet gününde sıddıklarla, peygamberlerle, şehidlerle beraber olacak.”

Sonra bir tüccarın bir yerden bir malı alması, öbür o mala ihtiyaç olan beldeye taşınması, parasıyla satması; tabii ticaret yapıyor; mal aldı, getirdi, orada parasıyla satıyor. Parasıyla satmış olmasına rağmen; dünya menfaati, ticaret kazanç, kâr içindir, menfaat içindir.

Ama bu, Allahu Teâlâ hazretlerinin hoşuna gidiyor kişinin ve Allah'ın rahmetine ermesine vesile oluyor.

Neden?

Çünkü bir beldenin ihtiyaç duyduğu metaı kendisi meşakkat çekip oraya getirmiş oluyor. Onun para kazanmasına, getirdiği mala kâr koymasına dinimiz, Rabbimiz müsaade ediyor ve böyle bir kimsenin rahmet-i Rahmân'a mazhar olacağını hadîs-i şerîf bildiriyor.

Biz bunlara bize olan malı götüreceğiz. Onlarda olan malı bize getireceğiz. Biz bunlarla kardeş olacağız. Tanışacağız. Kardeş kardeşi ziyaret eder. Kardeş kardeşin hâlini takip eder. Kardeş kardeşe yardımcı olur. Yani birisi tokluktan ölürken ötekisi orada açlıktan ölürse bu kardeşliğe sığmaz.

b. Dostluk ve Kardeşlik Kitabımızı Mutlaka Okuyun

İmam Gazâlî'nin *İhyâu Ulûm*'unda bir bölüm vardır. Üniversitede edebiyat fakültesinde bir rahmetli mü'min hoca bize bölümümüzde Arapça öğrenirken -Allah razı olsun- özellikle bize o bölümü okutmuştu. Allah razı olsun. Nur içinde yatsın. Mü'mindi, namazlı bir kimseydi. İyi ki bize o bölümü okutmuş: *Kitabü'l-uhuvveti ve's-sohbeti ve'l-muâşereti me'a esnâfi'l-halk*. "Çeşit çeşit insan tabakalarıyla arkadaşlık etmek, dostluk etmek, ülfet etmek, muhabbet etmek nasıl olacak? Bunun âdâbı nedir?" diye bunu anlatan İmam Gazâlî'nin *İhyâu Ulûm* isimli kitabında bölümü var. İyi ki onu okumuşuz. Size de okumanızı tavsiye ederim. Son derece tatlı bir bölüm.

Bizim dinimizin sonsuz güzelliklerinden bir güzelliği de şudur: Sevap kazanmak için biz ne yaparız? İbadet yaparız. Oruç tutarız namaz kılarız. Paramız varsa hacca geliriz. Ama bunların dışında sevap kazanma kapıları var.

İmam Gazâlî; "Âdet tarzındaki ibadetlerden en hoşu, müslüman'ın müslüman'la kardeşlik etmesidir, dostluk etmesidir." diyor.

Âdet tarzındaki ibadet! Günlük yaşantı içinde, davranış olarak yaptığımız bir şey, zihniyetimizden dolayı, gönlümüzdeki, kalbimizdeki niyetimizden dolayı ibadet oluyor. En sevaplı ibadetlerden birisi oluyor. Bir müslümanın öteki müslümanı sevmesi, onunla dost olması, muhabbet etmesi Allah'ın onları sevmesine sebep oluyor.

«حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ فِيَّ، وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَوَاصِلِينَ فِيَّ، وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَصَافِينَ فِيَّ، - أَوْ قَالَ - : حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَبَاذِلِينَ فِيَّ.ق، عَنْ عُبَادَةَ.»

Hakkat mahabbetî li'l-mütehabbîne fiyye ve hakkat mahabbeti li'l-mütevâsılîne fiyye ve hakkat muhabbetî li'l-mütesâfîne fiyye ev kâle hakkat mahabbeti li'l-mütebâzilîne fiyye.

Hakkat mahabbetî li'l-mütehabbîne fiyye. “Benim için birbirini ziyaret edenleri ben severim. Benim sevgim muhakkak onlara ulaşır. Vacip olur. Ben onları mutlaka severim.” diye hadîs-i kudsîde bildiriliyor. Birbirini ziyaret edenleri severim, diye bildiriliyor.

Şimdi siz seçkin insanlarsınız. Bunu size iltifat olarak söylemiyorum. Dinimiz hac vazifesini seçkin müslümanlara yüklemiştir. İki bakımdan seçkinlik var:

Malî bakımdan seçkinlik var. Yani fakara ya hac vecibe değil zengine vecibe. Zengini seçiyor.

Hastaya hac farz değil sıhhatliye farz. Sıhhatliyi seçiyor.

Dinimiz iki bakımdan güçlü olan müslümanları seçerek buraya davet ediyor. Malî bakımdan kuvvetli olan, bedenî olarak kuvvetli olan seçiyor. Daha ne istiyoruz yani malî ve bedenî bakımdan kuvvetli olan insanların burada yıllık bir toplantısı oluyor. Dinimizin güzelliğine bakın. Peygamber Efendimiz'in bir hadîs-i şerîfini hatırlatıyor söylediğim sözler hemen, çeşitli hadisler hatırımıza getiriyor. Hafızamıza mutlaka yazmamız gereken bir hadîs-i şerîf. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

«الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ، وَفِي كُلِّ خَيْرٍ»

el-Mü'minü'l-kaviyyü hayrun ve ehabbu ilallahi mine'l-mü'mini'd-daîf ve fî küllin hayrun. “Kuvvetli müslüman zayıf müslümandan daha hayırlıdır ve Allah’a daha sevgilidir.” Peygamber Efendimiz böyle buyuruyor: *Ve fî küllin hayrun.* “Her ikisinde de hayır vardır, her ikisi de hayırlıdır.”

Mü'mindir çünkü; cevherdir. Cevherdir ama elmas, işlenmemiş bir topraktan çıkmış parça olduğu zaman elmastır ama kıymeti başkadır. Pırlanta hâline getirildiği zaman yani yüzeyleri yontulup yüzüğe taş olarak takılacak hâle getirildiği zaman onun on misli fazladır. Yani elmas nerede olsa elmastır. Müslüman nerede olsa elmas gibi kıymetlidir, altın gibi kıymetlidir. Ama;

el-Mü'minü'l-kaviyyü hayrun ve ehabbu. “Kuvvetli müslüman daha hayırlıdır ve Allah’a daha sevgilidir.”

Sevgili olması bizi ilgilendiriyor tabii.

İnsanların en hayırlısı, *hayru'n-nâs* olmak tabii parayla mümkün olacak. Kuvvetle mümkün olacak. Sen sıhhatli olursan ihtiyar bir adamın hizmetine koşacaksın. “Dur hacı amca senin işini ben yapıvereyim.” diyeceksin. Pa-

ran varsa avucuna para sıkıştırıvereceksin.
“Hadi şu işini gör...”

Ene daîfün, ene miskînün, dediği zaman;
“Al bakalım parayı...” diyeceksin. Hayırlı oldu-
ğu muhakkak ama bizi asıl cezbeden sıfat:

Ehabbu ilallahi. “Kuvvetli müslümanı Al-
lah daha çok sever.” diyor.

Ben tenkit gözüyle değil de acıyan bir
müslüman kardeş gözüyle müslümanlara bakı-
yorum. Yüreğim parçalanıyor. Müslüman ka-
dınlara bakıyorum. Yürüyemiyorlar. Şişmanlık-
tan vs. adım atacak hâlleri yok. Erkeklerle
bakıyorum. Böyle olmaması lazım. Sıhhatli
olması lazım. Dikkat etmesi lazım. Perhiz
yapmak gerekiyorsa perhiz yapması lazım.

Ali Ulvi [Kurucu] Bey’le akşam namazını
kıldık. Uzak bir yerde, baktım, hızlı hızlı yü-
rüyordu. Arabayı durdurduk, buyur ettik. Gel-
di. Namazı beraber kıldık. Doktor tavsiye etti
yürümeyi, diyor. Ta uzak mesafeden Harem-i
Şerîf’e yürüyerek [geliyor].

Yürümek gerekiyorsa yürüsün. Namaz
kılmak gerekiyorsa namaz kılsın. Ama sıhhati-
ni korusun. Beden Allah’ın emaneti olduğu
için bunu kuvvetli tutsun. Kuvvetli olalım.
Sigara içmeyelim. Ciğerimizi doldurmayalım.

Bacaları tıkamayalım. Bunu sonra temizlemesi öyle baca temizleyicilerin temizlemesi gibi kolay değil. Yememize dikkat edelim. Yediğimiz maddelere dikkat edelim. Gramını ölçelim. Kalitesine dikkat edelim.

el-Mü'minü'l-kaviyyü hayrun ve ehabbu ilallahi.

Allah'ın daha çok sevdiği kul olmak istemiyor muyuz? O halde onlara dikkat etmemiz gerekiyor.

c. Muhabbetimizi, Dostluğumuzu Bir İbadet Olduğunu Bilerek Yapacağız

Birbirimizle muhabbetimizi, dostluğumuzu bir ibadet olduğunu bilerek yapacağız. Bunun da namaz gibi bunun da hac gibi bir ibadet olduğunu bilerek birbirimizi öyle seveceğiz. Öyle muhabbet edeceğiz.

Buhârî'nin *Sahih*'inden ayrı *el-Edebü'l-müfred* diye bir eseri daha var. Fikri Yavuz kardeşimiz, dostumuz Türkçe'ye tercüme etmiş. Orada bir hadîs-i şerîf var. Hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki; “Bir müslümanın diğer bir müslümana üç günden daha fazla dargın kalması helal olmaz.” Bazı rivayetlerde “üç gece” diyor. Bazı rivayetlerde “gün” olarak

geçiyor. Üç günden fazla dargın kalması helal olmaz. Helal değil.

“Bir müslümanın bir müslümana üç günden daha fazla...”

Üç gün; kalbinin kızgınlığı geçsin, sınırları yatışsın diye bir müsaade edilmiş. Üç günlük zaman içinde kendisinin kızgınlığını soğutacak. Ama üç günden sonra dargın kalması helal olmaz. Eğer dargın kalmakta ısrar ederlerse ve o dargınlık üzerine ölürlerse;

Lem yedhulâ el-cennete cemî'â. “İkisi de cennete girmez.”

Dargın oldukları için ikisi de cennete girmez. Ya da cemîân girmez. Beraberce girmezler. Allah hükmeder, haklı olan cennete girer, haksız olan giremez, demek. Ya da ikisi birden girmez, demek.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Ben bu hadîs-i şerîfi akşamleyin camide okudum. Öbür sayfalarda başka rivayetleri varmış. Onlar da karşımıza çıktı. Onları da okuduk. Daha ertesi gün yine başka rivayetler varmış. Onları da okuduk. Sapır sapır dökülmeye başladı müslümanlar. Bir tanesi oradan direğin dibinden kalktı;

“Hocam! Bizim hiçbirimiz cennete giremeyiz.” dedi.

“Niye?” dedim.

“Ben şahsen kendim için söyleyeyim. Ben kayınbiraderle dargınım.” dedi.

Bir tanesi kalktı; “Ben bizim oğlanla dargınım. Aynı evde oturuyoruz dargınız.” dedi. Bir tanesi başka şey söyledi...

“Her şeyde bir sebep vardır.” dedim. Beni de buraya gönderten Allah! Bu kitabı da karşımıza koydurtan Allah! Bu hadisi de size duyurtan Allah! Demek ki Rabbü’l-âlemîn sizin cennete girmenizi istiyor. Cennete girmenizi istiyor da dargın durursanız cennete giremezsiniz, diye size ihtarı duyuruyor. Daha ne istiyorsunuz?

“Ne olacak hocam şimdi?” dediler.

Barışacaksınız!

“Zor gelmez mi?”

Cenneti kazanmak işte böyle biraz zordur. Nefsini yeneceksin. Dargın olduğun insana *es-selâmu aleyküm ve rahmetullah* diyeceksin.

“Ama hocam, cevap vermez...”

Onun da cevabını birkaç sayfa ileride bulduk, diyor ki;

“İki dargın birbirleriyle karşılaştıkları zaman birisi ötekisine selam verecek. Berikisi selamı almazsa o zaman selam verene bir melek cevap verir, selam almayana bir şeytan! Selam veren kurtuluyor. Nefsini ayaklar altına alan kurtuluyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İlim öğreneceğiz, bu muhakkak. İlimi iki bakımdan öğreneceğiz:

1. Dünyayı bilmiyoruz. Gayrimüslimler bizi geçtiler. Biz olduğumuz yerde kaldık. Müslümanlar birbirinden haberdar değil.

2. Âhireti bilmiyoruz. Âhireti bilmiyoruz, onun için ilim öğreneceğiz.

İlim de iki çeşit:

Bir ilim dilde, telaffuz ediliyor, söyleniyor, konuşuluyor, dinleniyor. Bunun kıymeti yok.

d. Asıl İlim İnsanın Kalbinde Olandır

Muhterem kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz; “Asıl ilim insanın kalbinde olandır.” diyor.

«لَيْسَ الْإِيمَانُ بِالْتَّمَنِّي، وَلَا بِالتَّحَلِّي، وَلَكِنْ هُوَ مَا
وُقِرَ فِي الْقَلْبِ وَصَدَّقَهُ الْعَمَلُ. الْعِلْمُ: عِلْمٌ بِاللِّسَانِ،

وَعِلْمٌ فِي الْقَلْبِ. فَأَمَّا عِلْمُ الْقَلْبِ، فَالْعِلْمُ النَّافِعُ.
وَعِلْمُ اللِّسَانِ حُجَّةٌ لِلَّهِ تَعَالَى عَلَى بَنِي آدَمَ. أَبُو نُعَيْمٍ،
وَأَبْنُ النَّجَّارِ، عَنِ أَنَسٍ.»

*Velâkin hüve mâ vukıra fi'l-kalbi ve sad-
dekahu'l-amelü. Ve ilmü'l-lisâni hucetullâhi
teâlâ alâ benî âdeme.*

Vakara fi'l-kalb. “Kalbe oturmuş, yer-
leşmiş. İnsana hâkim, insanın davranışlarını
tanzim ediyor ve insana güzel şeyleri yaptırtı-
yor. Çirkin şeylerden insanı uzaklaştırıyor.”

İlim bu! Yoksa ötekisi, dilde olan bilgi;
Hüccetün ale'bnî âdem. “Âdemoğluna rûz-ı
mahşerde aleyhinde delil olacak!”

“Sen bunu biliyordun söylüyordun, niye
yapmadın?!..”

Burada şunu öğreneceğiz ki İslâm âlemi-
nin yardıma ihtiyacı var. Müslümanların birbir-
lerini desteklemeye ihtiyaçları var. Birbirleri-
ne el uzatmaları lazım. Her birimizin bu ziya-
retten sonra, bu hacdan, bu umreden sonra
İslâm için çalışan insanlar hâline gelmemiz
gerekıyor. İslâm için yatan uyuyan, İslâm için
kalkan uyanan, İslâm için ticarethânesini
besmeyleyle açan, İslâm için para kazanan,

İslâm için para harcayan, İslâm için seyahat eden, İslâm için gelen İslâm için giden insan hâline gelmemiz lazım.

Cemaat-i Tebliğ diye bir grubu görmüşsünüzdür. Camilere geliyorlar. Onları çok sevdim. Eskiden beri tanırım bazılarını. Dünyanın neresine gittiysem onları gördüm. Misal:

Oğlumu ziyarete gittim üç sene Amerika'ya. Detroit şehrinde bir camiye gittim. Cemaat-i Tebliğ'den insanlar yakama yapıştılar.

“Yahu dışarıda grubumuz var. Hanımlar arabalarda bekliyor...”

“Olsun. Onlar da gelsin. Yemek yedirmeden bırakmayız.”

Aşağı, caminin altına bizi aldılar. Ziyafet çektiler öyle gönderdiler. Kanada'ya gittim. Orada camide karşımda! Yatıyorlar, camide yatıyorlar kalkıyorlar. Avustralya'ya gittim, orada gördüm. Malezya'ya gittim, orada gördüm... Hangi şehre gittiysem orada gördüm. Geziyorlar. Bu güzel bir şey. Kur'ân-ı Kerîm'in de emridir.

Haccın sayısız hikmetlerinden birisi de yerinden kıpırdamaya korkan biz müslümanlara biraz seyahat zevki aşlamak içindir. Benim

kanaatim bu: “Gidin bakalım biraz ana kuzuları, süt kuzuları. Ana kucağından dışarıya hiç gitmeyen ev kuzuları. Çıkın bakalım evin dışına. Biraz etrafı görün. Biraz mahrumiyet çekin. Evinizdeki rahatın her yerde olmadığını görün. Başka insanları görün. Başka fikirler gelecek aklınıza. Başka şeyler şey yapacaksınız...” diye bu bir teşvik, bir alıştıırma! Çok hoşuma gidiyor.

Evvelki gelişlerimde Arafat’tan döndük. Rahmetli [Mehmed Zahid Kotku] Hocamız’ın gölgesinde Müzdelife’de gece konakladık. Yorgunuz. Otobüsün içinde perişan olduk, piştik kebab olduk. Altı sıra otobüs. Altı sıra trafik. Homur homur makineler çalışıyor. Muazzam bir cehennemî sıcak. Egzoz gazları... Arabalar tıkalı, adım adım gidiyor. Yürüseniz arabadan daha ileriye hızlı gidebiliyorsunuz. Tabii yorgun argın Müzdelife’de bir yer bulduk. Hemen oraya yanaştık. Meğer Müzdelife’nin düzledikleri, taşları kırdıkları yerlerindenmiş. Keskin keskin kayalar var. Dövenin altına koysan harman yapmakta işe yarayacak keskin kayalar var. Orada taş parçaları filan [vardı], oraya konduk. Müzdelife’de geceleyeceğiz. Sabah namazını kılacağız. Müzdelife

vakfemizi yapacağız, ertesi gün Mina'ya öyle geçeceğiz. Yorgunuz. Yatmamız lazım. Hint fakirleri gibi o taşların üstüne yattık. Benim yastığım yoktu. Kimisi yastıkla filan geziyor, tedbirli oluyor. Ben de oradan bir taşı aldım, başımın altına yastık ettim. O geceki tatlı uykuyu hiçbir şeyde bulamıyorum. Yumuşak yatakta bulamıyor insan.

Haccın çok hikmetleri var. Onları görüyor. Ama hacdan alacağı dersler var. O derslerden sonra yapacağı şeyler var. İlim öğreneceğiz. İslâm'ı öğreneceğiz. İslâm'ın emirlerini uygulayacağız. Dilde kalmayacak. Gönlümüze yerleşecek. Uygulayacağız ki yarın rûz-ı mahşerde bilgilerimiz vebal olmasın. ,

“Madem uygulanmayan bilgi vebal oluyormuş, o zaman ben de bilgi de öğrenmem.”

Bilgi öğrenmeyene de ceza iki misli:

Muda'af. “Katmerli ceza!”

1.Cahilliğinden yaptığı kusurlar dolayısıyla!

2.Niye cahilliğini izale etmek için bir gayrete gelmedi, diye!

Yani cahilin hali harap, mahvolmuş durumda! Cahillik çok fena bir şey! Dünyada âhirette yüz karası! Alim olacağız. İlmimizi

tatbik edeceğiz. İlmimizle hayatımızı tanzim edeceğiz. İlmimizle amel olacağız. Bildiğimizi öğreneceğiz, uygulayacağız. Uygulamamızı da ihlâsla Allahu Teâlâ hazretlerinin rızasına uygun olarak yapacağız. İnşallah ibadetleri güzelce yaparsınız. Sâlimen ve gânimen, sıhhatle ve afiyetle beraberce beldemize döneriz.

Tabii bir prensip edineceğiz. Her gün din kitaplarımızdan on sayfa okuyacağız. Kur'ân-ı Kerîm'den birkaç sayfa okuyacağız. Ezberimize birkaç âyet alacağız. Hadîs-i şerîflerden birkaç tanesini öğreneceğiz. İlmihâl kitaplarımızın da hatmini süreceğiz. Kur'ân-ı Kerîm'in hatmini sürüyoruz. Biliyoruz çünkü;

«عِنْدَ كُلِّ خَتْمَةٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ. كَر، عَنِ أَنَسٍ»

İnde külli hatmetin da'vetün müstecâbetün.

“Her hatimin sonunda dualar makbul!”

Ondan sonra başlıyoruz hatim bittikten sonra hatim duasına. Ama ilmihâl kitabını da hatmedeceğiz. Yaptığımız ibadeti nasıl yapmamız gerektiğini bileceğiz. Yapalım derken yıkmayacağız. Yanlış iş yapmayacağız. Fazla da kusurları faş etmek ve yaymak istemiyor-

rum. Harem-i Şerif'te ve diğer yerlerde böyle kusurları da görüyoruz. İlme sığmayan, dinimizin esaslarına uygun olmayan neler yapıldığını görüyoruz.

İnşallah Allahu Teâlâ hazretleri bizi bugünümüze kadar işlemiş olduğumuz günahlardan Habîb-i edîbi hürmetine pak eylesin. Yüzümüz kara, elimiz kirli. Haramlara bulaşmışızdır. Yasaklara dalmışızdır. Muhakkak kusurluyuzdur. Pür-hatayızdır. Pür-günahızdır. Bu muhakkak. Bunda hiç şek ve şüphe yok. Tabii Allahu Teâlâ hazretlerinin rahmeti deryası cûşa geldi mi o deryaya insan daldı çıktı mı o zaman temizlenir.

Rabbimiz bizi rahmeti deryasında rahmeti suyuyla yıkasın. Günahlardan pâk eylesin. Dileğimiz odur. Habîb-i Edîbini kendisine şefaata ediniyoruz. Çünkü Peygamber Efendimiz'in bir vasfı Şâfi'dir. Şefaata edicilik vasfı var. Bir vasfı da Müşeffa'dır. Şefaati makbul bir kişidir. Allah indinde şefaati geçerli olan, yürürlükte olan bir insandır. Rabbimiz onu şefaata menbaı eylemiş. Habîb-i Edîbi hürmetine bizi bu günahlardan pâk eylesin.

Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyesine sımsıkı sarılmayı nasip eylesin. Her

işimizi sünnete uygun yapmayı nasip eylesin. Giyimimiz, tıraşımız, dişimiz, tırnağımız, sözümüz, fiilimiz, işimiz... başımızın tacı Muhammed-i Mustafa Efendimiz'in sünnetine uygun olsun. Çünkü Peygamber Efendimiz'in sünnetini ihyâ edenlere, sünnetini yaşatanlara, ölmüşken diriltenlere, uygulanmayan yerde uygulayan kimselere Rabbü'l-âlemîn şehid sevapları verecek. Bir rivayete göre 100 şehid sevabı verecek. Yani tek şehid değil de 100 şehid sevabı verecek. Onun için Rabbimiz bizi günahlardan pâk eylesin. Bundan sonraki ömrümüzü onun sünnetine sarılmış olarak, sünnetini canlandırıcı kimseler olarak, sünnetini yaşayan ve yaşatan ve gösteren ve öğreten bir taife olarak geçirmeyi cümlemize nasip etsin.

Bir müjdeli hadîs-i şerîf var ki;

«لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي مَنْصُورِينَ، لَا يَضُرُّهُمْ
خُذْلَانٌ مَنْ خَذَلَهُمْ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ. ه ط ب، خط،
عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ، عَنْ أَبِيهِ.»

*Lâ tezâlü tâifetün min ümmetî
mansûrîne lâ yedurruhüm huzlânü men haze-
lehüm hattâ tekûme's-sâatü.*

La tezâlû tâifetün min ümmetî zâhirîne ale'l-hakkı hatta tekûme's-sâ'ah.

Kıyamet kopuncaya kadar bir kısım has müslüman olacak yeryüzünde. Cümle cihan halkı fesada uğrasa bozulsa bile yine bir dürüst insan zümresi, maya bulunacak. Onlara hiç kimse ister yardımcı olsun ister yardımcı olmasın, ister aleyhinde çalışsın ister iftira etsin; onlar dümdüz sırât-ı müstakîmlerinde şaşmadan yürüyecekler. Rablerine bağılıklarında bir gevşeme göstermeyecekler. Dine hizmette bir fütur getirmeyecekler.

Rabbü'l-âlemîn bizi şaşırmayan, dağılmayan, bozulmayan, o sünneti ihyâ eden, o bahsedilen mübarek taifeden, mübarek zümreden eylesin. Kur'ân-ı Kerîm'in ehli olmayı nasip eylesin. Kur'ân-ı Kerîm'in sahibi Kur'ân-ı Kerîm'i bilen, âyetleri ezberlemiş olan, ezberlediği âyetlerin mânasına vakıf olmuş olan ve Kur'ân-ı Kerîm'i seven, okuyan, okutan, Kur'an ehli insanları destekleyen kimseler olmayı nasip etsin. [Mehmed Zahid Kotku] Hocamız *rahmetullahi aleyh* küçük çocuk da olsa ehl-i Kur'an'a çok hürmet ederdi. Çok itibar ederdi. Öne sürerdi.

Kur'ân-ı Kerîm sevgisinden “Hadi bakalım, namazı sen kıldır.” derdi. Mısırdan hafızlar vs. gelir. Kucaklar dolusu ikramlarda bulunurdu. Ehl-i Kur'an diye! Rabbü'l-âlemîn bizi Ehl-i Sünnet eylesin.

“Hani nereden hangi mezheptensin?”

Ehl-i Sünnet ve'l-cemaattenim.

“İyi ama sünnete uyan bir halin yok ki! Yani ne tıraşın benzer, ne giyimim benzer, ne işin, ne sözün benzer. Ne biçim Ehl-i Sünnetlik?”

Allah bizi biçimi güzel olan bir Ehl-i Sünnetten olmak derecesine yükseltsin. Kur'ân-ı Kerîm'in ehli eylesin. Eski günahlarımızı burada silsin, yıkasın.

Hac da yapacağız. Tabii Arafat'ta günahlar affolunuyor. Müzdelife'de affedilmeyen insanlar da affediliyor. Mina'da da müjde var ki deveçiler bile affolurmuş.

Devecinin affolması ne?

Deveci devesinin derdinde; hacıya deve kiralamış, onun yanında yürüyor. Yani taksi şoförü gibi... Hacı hac yapacak diye deveyi ona kiralamış. Hac bittikten sonra devesini alacak. Devesinin kirası peşinde, tesadüfen orada bulunuyor, ticarî gayeyle orada bulunuyor ama

bulunduğu yer güzel, bulunduğu mevsim güzel, beraber olduğu insanlar güzel! Beraber olduğu insanlar güzel, onun için deveçiler bile affolurmuş. Nerede kaldı ki bizim gibi yüzü karalar kalsın. Bir insan hac yapar da “Acaba ben affoldum mu olmadım mı?..” diye tereddüt ederse defterine ilk defa o zaman “Niye böyle tereddüt ediyor niye sûizanda bulunuyor?” diye o zaman bir şey yazılırmış.

Rabbü’l-âlemîn bizi böyle annemizden doğduğumuz zamanki gibi günahlardan pâk yurdumuza dönenlerden eylesin. Bundan sonraki ömrümüzde de bu ziyaretimize, bu hacımıza uygun yaşamayı nasip etsin.

Biliyor musunuz, okuduğunuz kitaplarda yazılmış mıdır bilmiyorum. Ama beni çok titretiyor, etkileyen bir söz: Hâcer-i Esved’e istilâm etmek; el sürmek, süremezse uzaktan *Bismillâhi Allahu ekber* diye işaret etmek, sanki *-lâ teşbîh ve lâ temsil-* Rabbü’l-âlemîn’e beyat etmek gibiymiş. Elini tutup da; “Sana beyat ettim, senin emrindeyim, sana tâbiyim...” demek gibiymiş. Hâcer-i Esved’e istilâm eylemek, Allah’a söz vermek oluyor. “Senin kulun olacağım. Senin emrini tutacağım. Şeytana uymayacağım. Nefse uymayaca-

ğım. Cehalete dalmayacağım. Gaflete düşmeyeceğim. Sana güzel kulluk edeceğim...” demiş olacağız.

e. Benim Tüylerimi Diken Diken Eden

Benim tüylerimi diken diken eden bir şey daha vardır. Bir hadîs-i şerîfi okumuştum ki - *lâ teşbîh ve lâ temsil*- insan namazda secdeye vardığı zaman Rabbü'l-âlemîn'in ayaklarına kapanmış gibidir, diyor. Namazları öyle huzurda olmanın şuuruyla kılalım. İbadetlerimizi öyle gözyaşıyla, aşk ile şevk ile yapalım. İnşallah Rabbü'l-âlemîn'e sözümüz söz olur. Ve bundan sonraki ömrümüzde sözümüze sadık kalarak, haccımızın mânasını tebdil ve tağyir ve ifsad etmeden Rabbimiz'in razı olduğu, sevdiği bir kul olarak süreriz.

Son nefesimiz geldiğinde Rabbü'l-âlemîn'den dileğimiz şu mübarek beldede Habîb-i Edîbi hürmetine, Esmâ-i Hüsnâ'sı İsm-i Âzam'ı hürmetine bizi sevdiği bir hâl üzere abdestliyen, namazlıyen, oruçluyken, zikirliyen, dilimiz zikriyle meşgulken; sevdiği, razı olduğu, temiz, pâk bir kul hâlindeyken ruh teslim edenlerden eylesin. *Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû* diye diye, gözümüzden

perdeler kaldırılıp Habîb-i Edîbi'nin cemâlini göre göre, cennetteki köşklerimizi müşahede ede ede *şevkan ilâ likâihi* ruh teslim edenlerden eylesin. Cennette Habîb-i Edîbi Muhammed-i Mustafâ'sına cümlemizi komşu eylesin. O Havz-ı Kevser'inden doya doya nûş etmeyi cümlemize nasip eylesin. Evlatlarımızı, zürriyetlerimizi, ahbâb u yârânımızı da bizlerle beraber eylesin. Bizlerden ayrı, bizi onlardan dolayı mahzun etmesin.

Evlatlarımızı, zürriyetlerimizi bizden sonra imandan ayırmasın. Küfre düşürmesin. Bizim gibi mü'min-i kâmiller olarak yaşayıp bizden daha iyi hâllere sahip olup Rabbimiz'in sevdiği, razı olduğu kullar olup göçenlerden eylesin.

Beldelerimizi ve sâir İslâm beldelerini her çeşit âfetlerden, musibetlerden, felaketlerden ve felaketlerin en büyüğü olan küfrün, ilhâdın, imansızlığın, dinsizliğin, edepsizliğin yayılmasından, istilasından; fâsıkların, fâcirlerin, zalimlerin, kâfirlerin galebesinden, düşmanların istilasından mahfuz eylesin. Beldelerimizin dâru'l-emân ve dâru'l-ihsân eylesin. İstilaya uğramış beldelerdeki kardeşlerimizi

kurtarmayı, onların kurtulduklarını görmeyi şu gözlerimize Rabbimiz nasip eylesin.

Kardeşlerimiz galiba Ağustos'ta bir Kafkasya ve Türkistan seyahati tertiplemişler. Oradaki kardeşlerimizi de Rabbimiz yakın zamanda inşaallah hürriyetlerine kavuştursun.

Bi-hürmeti Esmâihi'l-hüsnâ ve bi-hürmeti habîbihi'l-müctebâ Muhammedini'l-Mustafâ ve bi-hürmeti haremi'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve sellem ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-Fâtîha!

SORULAR-CEVAPLAR

Gayrimüslimlerle, İslâm düşmanlarıyla tabii İslâm'ı korumak için çalışmak ve uğraşmak lazım. Bunlarla uğraşmanın en müessir şekillerinden birisi onlarla ticaret yapmamak, onlara fayda vermemek, onların mallarını almamak, mallarını kullanmamak! İnsan bir müslüman kardeşinin imalı olan bir mal varsa bir gayrimüslimin malını almamalı, kullanmamalı. Böylece onlara paramız gitmesin. Onları besliyoruz, ondan sonra onların füzelerinin karşısında eziliyoruz, onların kurşununa muhatap oluyoruz. İnşaallah bu da hatırımızda ol-

sun. Ticareti hep müslüman kardeşlerimizle yapalım.

Kardeşimiz özlü bir dua sordu. Peygamber Efendimiz'in dualarının hepsi güzeldir. Ve hakikaten hepsi özlüdür. Bir duası şöyle:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ

وَعَمَلٍ»

Allahümme innî es'elüke'l-cennete vemâ karrabe ileyhâ min kavlin ve amel. “Yâ Rabbi! Ben senden cenneti isterim ve beni cennete sokacak olan söz ve işleri yapmaya beni muvaffak etmeni dilerim.” *Ve neûzü bike mine'n-nâr vemâ karrabe ileyhâ min kavlin ve amel.* “Cehennemden sana sığınırım ve beni cehenneme düşürecek sözlerden ve işleri yapmaktan beni korumanı dilerim.” demek oluyor.

Cennet Rabbü'l-âlemîn'in rızasının tecelligâhıdır, tecelli ettiği yerdir. Mü'min kullarını taltif ettiği yerdir. En özlü dua, işin aslı faslı esası bu!

Peygamber Efendimiz Bir başka [hadisinde] buyuruyor ki; “Dua edeceğiniz zaman Allah'tan âfiyet isteyin!”

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا

وَالْآخِرَةِ»

Allahümme innî es'elüke'l-afve ve'l-âfiyete ve mu'âfâti'd-dâimete fi'd-dîni ve'd-dünya ve'l-âhirati. “Yâ Rabbi! Ben senden af ve âfiyet ve mu'âfât-ı dâime isterim. Hem dinî konularda hem dünyevî konularda hem âhirette!”

Âfiyet hem belalardan, hastalıklardan uzak olmayı ifade eden bir söz hem hastalıktan uzak olmayı gösteriyor, ifade ediyor. Hem kafanın belalardan, gönlün sıkıntılardan üzüntülerden uzak olmasını ifade ediyor hem de âhîret saadetini ifade ediyor. O bakımdan o da özlü bir duadır.

Bazıları demişler ki; “Yâ Rabbi! Bundan sonraki dualarımın makbul olmasını isterim.”

Yani altı imzalanmış boş senet istemiş oluyor. Ne ederse ondan sonra bozdur bozdur harca... Demek ki öyle kullanacak. Kimisi öyle yapıyorlar.

Bir hadîs-i şerîfte buyuruyor ki; “Allah bir kimsenin hayrını murad ederse ona şu duayı

nasip eder, öğrettirir ve bir daha unutturmaz.”

O dua nedir?

Allahümme innî daîfün fe-kâvvi fî rıdâke da'fî. “Yâ Rabbi! Ben senin bir âciz naçız, zayıf kulunum.”

“Bir kriz gelse kalbime, yerimden kıpırdayamam. Başım dönse yere yıkılıyorum. Aç kalsam elim ayağım titrer. Gözüm görmese ne tarafa yürüyeceğimi şaşırırım...”

Allahümme innî daîfün. “Zayıfım Yâ Rabbi!” *Fe-kâvvi fî rıdâke da'fî.* “Senin rızan yolunda beni kuvvetlendir yâ Rabbi!”

Yani şerde, zulümde, günahta değil de rızan yolunda!

Rahmetli anam yemeğe oturduğu zaman; “Yemeğe niyet ettim yâ Rabbi! Yiyeceğim, ibadete kuvvet olsun.” derdi. Çünkü insan yedi mi enerjisini ya hayra harcar ya şerre harcar.

Allahümme innî daîfün fe-kâvvi fî rıdâke da'fî. “Senin rızan yolunda benim şu zaafımı gider, beni kuvvetlendir.” *Ve huz ile'l-hayri bi-nâsiyetî.* “Ve benim saçımın perçeminden sanki tutar gibi tut. Hayra beni götür, çek.”

Hani istemesem de başka yere gitmeye gönlüm meyletse bile, ayağım istemez istemez geri geri gitse bile beni hayra sen çek götür.

Ve huz ile'l-hayri bi-nâsiyetî.

Nâsiye, “alın, alna düşen saç” demek. Keçinin kulağından tutarlar. Koyunun boynuzundan tutarlar... Saçından tutup, gel bakalım buraya... Saçı acıdığı için kopacak, mecburen peşinden gelecek.

Ve huz ile'l-hayri bi-nâsiyetî. “Hayra beni nâsiyemden tut götür yâ Rabbi!”

Şerre götürme! Mesela bazen insanın canı ister: “Bu Ramazan’da itikâfa girmeyeyim. Keyfime bakayım...” İtikâf zor. Ama girince de “İyi ki girmişim.” der. Hani Allah nasip etti de girdi mi ne kadar feyizliymiş ne kadar sevaplıymış... Girmeden önce; “Ya hasta mı olurum acaba?..” filan çeşitli bahaneler bulmaya çalışır.

Allahümme innî daîfün fe-kâvvi fî rıdâke da’fî. Ve huz ile'l-hayri bi-nâsiyetî. Ve’c’al İslâme müntehâ rıdâî. “Yâ Rabbi! İslâm’ı benim gayem et. Benim gayem başka bir şey olmasın. Gayemin müntehası sana tam tesli-

miyet ve İslâm'a tam girmek ve İslâm'ı tam yaşamak olsun.”

Bu en önemli! Tabii onun için de İslâm'ı öğrenip çalışacak. Devam ediyor:

Allahümme innî daîfün fe- kavvinî. “Yâ Rabbi! Ben zayıfım, beni kuvvetlendir.” *Ve innî daîfün ve inni zelîlün fe- e'izzenî.* “Ve hor bir kulunum. Yüzü karayım. Alçağım, aşağıyım. Suçluyum. Beni izzetlendir. Şerefendir. Mertebemi yükselt.” *Ve innî fakîrün fe'rzuknî.* “Muhtacım yâ Rabbi! Rızıklandır.”

Muhtaçlık tabii maddeten de oluyor mânevî bakımdan da oluyor. Gıda maddî de oluyor mânevî de oluyor.

Fe'rzuknî. Ve'kfinî bi-helâlike an harâmike. “Helalinle beni yetindir, haramına te-nezzül ettirme!” *Ve ağninî bi-fadlike ammen sivâke.* “Fazl u kereminle bana istediklerimi ihsan eyle de senden gayrı kapılara el açtırıp boyun büktürüp yüzü dökürtme!” demek oluyor.

Çok dualar var! Kur'ân-ı Kerîm'den dua:

﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً﴾

﴿وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾

*Rabbenâ âtinâ fi'd-dünya haseneten ve fi'l- âhireti haseneten ve kınâ azâbe'n-nâr.*⁶

“Yâ Rabbi! Bana dünyada da iyilik ver âhirette de iyilik ver. Cehennem düşmekten koru.”

Tabii dünyadaki hasene her şeyin ne olduğunu Rabbimiz biliyor. Âhiretteki hasene de tabii muhakkak ki rızası, cennet ve cemâlidir. O da Kur'ân-ı Kerîm'de tarif edilmiş kısa, kestirme dualardandır.

Bir hadîs-i şerîfte evlatların ebeveynine dua etmesi şiddet ve hararetle ve ısrarla tavsiye edilmiştir. Onun için anne ve babalarınızı duadan unutmayın; sağsa da âhirete göçmüşse de! Hatta vefat etmişlerse tavaflarınızı onların nâmına tavaf yapıverin, onların namına hatim indiriverin, onların namına dua edin! O da Kur'ân-ı Kerîm'den;

﴿رَبِّ ارْحَمُهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا﴾

Rabbi'rhamhümâ kemâ Rabbeyâni saġîrâ

⁷diye bize tavsiye edilmiş bir şeydir.

⁶ 2/Bakara, 214

⁷ 19/İsrâ, 24

﴿رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ﴾

*Allahümme'ğfir lî ve li-vâlideyye ve li'l-
mü'minîne ve'l-mü'minât*⁸

“Anne ve babasına dua etmediği zaman Allah İnsanın duasını kabul etmez. Mahrumiyetlere uğratar.” diye şey var.

Bir de duaların âdâbından başında ve sonunda salât u selâm getirirsiniz. İki salât u selâmın arasında iyice paketlenmiş olan dua Rabbü'l-âlemîn'in dergâh-ı izzetine vâsıl olur ve icabete mazhar olur.

Bizim aslında o Salât-ı Tüncînâ duası, Münciye duası çok güzeldir. Mânası şöyle:

Allahümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muhammedin. “Yâ Rabbi! Peygamber Efendimiz'e ve onun âline salât eyle!”

Peygamber Efendimiz'in âli nedir? Bir hadîs-i şerîfte buyuruluyor ki;

⁸ 71/Nûh, 24

«آلُ مُحَمَّدٍ كُلُّ تَقِيٍّ. طَس، عَق، كُ فِى «تَارِيخِهِ»، ق
وَضَعَّفَهُ، عَنِ أَنَسٍ.»

Âlü muhammedin küllü takiyyîn.

Takvâ ehli her kulu! Selmân-ı Fârisî'ye, *Selmânu minnî ehle'l-beyti* dediği, abasını bürüdü rivayetler varsa... Tabii *Allahümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muhammedin* dediğimiz zaman onların içine hep o evliyâullah giriyor.

Alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammedin salâten. “Öyle bir salât ile salât eyle ki yâ Rabbi!” *Tüncînâ.* “Bizi kurtarsın.” *Min cemî'i'l-ehvâli ve'l-âfât.*

Bu *ahvâl* değil *ehvâl*. *Ehvâl*, *hevilla* “korkular” demek. Bizi her türlü dünyevî, uhrevî korkulardan ve afetlerden koruyan bir salât u selâm ile salât eyle. Yani dünyada insan düşmandan korkar. Ölümden korkar. Hastalıktan korkar. Açlıktan korkar. İflastan korkar. Âhirette yanmaktan korkar. Mahşer halkına rezil olmaktan korkar. Cennete girememekten korkar. Her çeşit âfetlerden ve korkulardan kurtaran bir salât ile ona salât eyle yâ Rabbi!

Ve takdî lenâ bihâ cemî'a'l-hâcât. “Her çeşit ihtiyaçlarımızı gidermemize vesile olacak bir salât ile salât eyle!”

O bereketle neye ihtiyacımız, hacetimiz varsa onu giderecek bir salât ile salât eyle.

Ve tutahhirunâ min cemî'i's-seyyiât. “Her türlü maddî mânevî kirlerden, günahlardan, pislerden bizi temizleyen bir salât ile salât eyle!” *Ve terfa'unâ bihâ indeke a'le'd-derecât.* “Senin huzur-ı Rabbi'l-izzetinde bizi en yüksek mertebeye çıkacak bir salât ile salât eyle.” *Min cemî'i'l-hayrâti fi'l-hayâti bve ba'de'l-memât.*

Bu derece her türlü hayırlarda en yüksek derece! Hem dünyada hem âhirette en yüksek derecelere çıkar.

Bi-rahmetike yâ erhame'r-râhimîn.

Çok güzel bir salât u selâm, şahane, çok güzel mânaları içine alan, her türlü maksudu câmi; efrâdını câmi ağyârını mâni bir salât u selâm olmuş oluyor. Böyle dualar da yapabilirsiniz.

Kul borçlarından kurtulabilmek için hac yaparken ne yapılabilir?

Kul borçlarının çeşitleri vardır. Borçlu olduğun kul ve borcun miktarı belliyken kul borcundan kurtulmanın çaresi borcu götürüp kula ödemektir ve onunla helalleşmektir. Bunun başka yolu yoktur. Adamın tarlasını gasp etmişsin; “Hacda bir dua ederim, tarla benim olur.” Öyle şey yok. Yani tarlayı ona vereceksin. Parayı almışsın. Parayı ona vereceksin. Hakkı geçmiş. Hakkı ona vereceksin. Maddî zarar bir kere telafi edilecek.

Ama öyle haklar vardır ki mânevîdir. Emeği geçmiştir. Arkadaşlık yapmışsınızdır. Bilmem komşuluk yapmışsınızdır... Tabii onlardan da mümkünse helallik alacaksınız. Hakkını helal et kardeşim, diyeceksiniz. Gönül alıcı hediyelerle taltif etmeye çalışacaksınız. Kurtulmaya çalışacaksınız.

Bir de sahiplerini bilmediğiniz veya sahipleri şu anda hayatta olmayan veya nerede olduğundan haberdar olmadığınız kimseler vardır. Onlara karşı borçlarınızı biliyorsanız onlar nâmına hayır hasenât yaparsınız: “Yâ Rabbi! Falanca kimseye şöyle bir borcum vardı, bulamadım adamı. Çok aradım ama bulamadım. Bulursam yine veririm ben ona ama şu mübarek diyarlarda şu hayrâtı onun nâmına

yapıyorum. Sevabı onun olsun. Sen beni bundan kurtar.” diye dua edersiniz. Bunların dışında Arafat’ta, Müzdelife’de, Mina’da; “Yâ Rabbi! Sen beni kul haklarında kurtar.” diye dua edersiniz. Oralarda da bu tipten kul haklarının affolacağına dair rivayetler, müjdeler vardır.

Rabbü’l-âlemîn bizi hiç kimseye borçlu duruma düşürmesin. Maddî ve mânevî borçlarımızın hepsini ödememizi nasip etsin. Namaz, oruç, ibadet borçlarımızı, zekât borçlarımızı, sadaka borçlarımızı, fıtır borçlarımızı ödememizi nasip etsin. Mânevî hukuku geçmiş kimselere de gönüllerini alıp onları hoşnut edip helalleşmemizi nasip etsin. Başka eksiklerimiz kusurlarımız varsa, vardır, birbirimizle çok hukukumuz geçti, Rabbimiz affederse affeder.

Bir fıkra anlatıyorlar: Bir beldenin ahali çok muttakî insanlarmış. Ağızları dualı, duaları makbul insanlarmış. Oraya bir zalim yönetici gelirse; “Yâ Rabbi! Bu zalimi başımızdan def et!” diye bir dua ederlirmiş. Tepetaklak gidermiş adam. Yani orada idareci barınamazmış. Zalim idareci barınamazmış. Kimse de oraya tayin olmak istemiyor, gitmek iste-

miyor. Bir açığız şarlattan; “Tayin edin beni oraya!” demiş. Oraya gitmiş. Oraya gider gitmez de; “Ey cemaat-i müslimîn! İcap etti, lazım oldu. Her biriniz birer yumurta getireceksiniz.” demiş. Allah Allah! Herkes bir yumurta almış gelmiş. “Koyun şuraya!” demiş. Herkes yumurtayı sepete koymuş. Orada ortadaki tepsiye, sepete koymuş. Biraz konuştuktan sonra; “Tamam, yumurtalara ihtiyaç kalmadı. Herkes yumurtasını alsın.”

Mührümü var, damgası mı var, işareti mi var? Yumurtalar birbirine karıştı.

Herkes yumurtayı almış gitmiş. Gitmişler. Ondan sonra bu adam zulme başlamış. Ötekiler başlamışlar inlemeye.

Alışkınlara ya evvelden, açmışlar ellerini; “Yâ Rabbi! Bu zalimi başımızdan def et! Yâ Rabbi! Bu zalimi başımızdan def et!..”

Bir türlü zalim gitmiyor. Birbirlerine hakları geçmiş. Kimisi kaz yumurtası getirmiştir. Kimisi iki sarılı yumurta getirmiştir. Kimisi piliç yumurtası getirmiştir. Birbirlerine hakları geçmiş tabii. Duaları tutmuyormuş diye böyle bir fıkra var.

Bilmediğimiz taraflardan eksiklerimiz haklarımız varsa birbirimize geçmiştir. Onları helal edelim.

İbrahim *aleyhisselam*'ın duası dikkatimi çekti. Diyor ki; “Yâ Rabbi! Sen benim iman edip sana güzel kulluk eden zürriyetime ihsanlarda bulun!”

Âsî olanlara da;

﴿وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

*Ve men asânî fe-inneke ente ğafûru'rahîm.*⁹ diyor.

İtaat edenlere hayır dua ediyor. Âsî olanlara da beddua etmiyor da; “Sen Gafûr’sun, Rahîm’sin! Senin rahmetine havale ediyorum.” diyor.

Biz affedici olalım. Biz haklarımızı birbirimize helal edelim, helal edin! Bizden yana da helal olsun! Ötesinde Rabbü'l-âlemîn'den isteyelim. Gafûr’dur, Rahîm’dir. Rahmetine, mağfiretine cümlemizi erdiresin.

Hepinizi ayrı ayrı tanıyoruz, seviyoruz. Ayrı ayrı hâlinizi hatırladığımızı sormadık. Geldik masanın başına, mikrofonun karşısına otur-

⁹ 14/İbrâhîm, 36

duk. Hepiniz hoş geldiniz. Allah hepinizden razı olsun. Vücutlarınıza sıhhat, âfiyet versin. Sevdiklerinizle evlatlarınızla iki cihan saadetine nâil etsin.

Vakitler ilerliyor. Tabii namazı mutlaka cemaatle Mescid-i saadette kılmak çok önemli! Gece vaktinde ne kadar tasarruf etmeye çalıştıksa da yine geçirdik. Saat 12'ye geldi. Geceniz hayrolsun. Allah hepinizden razı olsun

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

30 Zilka'de 1411 / 12.06.1991

Medine

[Bütün HAC VE UMRE SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

